

Risico en compliance

Risicomanagement

Risicomanagement is een fundamenteel onderdeel van bankieren. Triodos Bank beheert risico in het kader van haar langetermijnstrategie om een veerkrachtige bank te zijn.

Risicomanagement is binnen de gehele organisatie verankerd. De primaire verantwoordelijkheid voor het realiseren van een veerkrachtige bedrijfsvoering ligt bij de business managers, maar zij worden hierin gesteund door risicomangers die kennis hebben van het lokale bedrijfsleven en zo risico's kunnen identificeren, beoordelen en beheren. Op groepsniveau is een risicobereidheidsproces geïmplementeerd om het risicoprofiel van Triodos Bank af te stemmen op de bereidheid om risico's te nemen om haar bedrijfsdoelstellingen te bereiken.

Periodiek voert elke businessunit een strategische risicobeoordeling uit om de potentiële risico's die de realisering van haar bedrijfsdoelstellingen zouden kunnen belemmeren, te identificeren en beheren. De resultaten van deze beoordelingen worden geconsolideerd en gebruikt als input voor de eigen risicobeoordeling van de Raad van Bestuur. Ze zijn ook onderdeel van de bedrijfsplanningscyclus.

Voor de nabije toekomst wordt uitgegaan van twee belangrijke strategische risico's: de aanhoudende lage rentestanden en de regelgevingsdruk. Het eerste risico leidt tot een lagere marge en een daardoor lager dan verwachte winstgevendheid. Het tweede heeft geresulteerd in een behoefte aan extra medewerkers, systeemaanpassingen en processen om deze nieuwe regelgevingsvereisten door te voeren, maar heeft tevens geleid tot een toename van de bijdragen aan het depositogarantiestelsel en de afwikkelingskosten.

Het strategisch risicoklimaat vormt een van de uitgangspunten voor de bepaling van de bedrijfsstrategie, de beoordeling van de kapitaal- en liquiditeitseisen in relatie tot de risicobereidheid, en het herstelplan. Daarnaast werden lokale risicogevoeligheden beoordeeld om te komen tot scenario's die werden gebruikt bij stresstesten op de

solvabiliteit, liquiditeit en winstgevendheid van Triodos Bank in 2019.

Op basis van de geselecteerde scenario's is Triodos Bank gevoelig voor een scenario van aanhoudende lage rentestanden. Dit laat zien dat de winstgevendheid de komende jaren onder druk zal staan, gezien het geraamde volume van de bedrijfsactiviteiten en de geraamde inkomsten uit tarieven. Dit risico wordt beperkt door een focus op kostenefficiëntie en de diversificatie van inkomsten.

Behalve risico's met een direct financieel effect, is Triodos Bank ook gevoelig voor scenario's met betrekking tot reputatierisico's. Om dergelijke gebeurtenissen te voorkomen, is het essentieel dat we duidelijk communiceren over onze missie en onze prestaties, en dat we in lijn met onze missie handelen.

De impact van de scenario's is berekend en beoordeeld in relatie tot de winstgevendheid, kapitaalratio's en liquiditeit van de bank. De resultaten geven aan dat Triodos Bank beschikt over een solide kapitaalbasis om onverwachte verliezen op te vangen.

Een van de verplichte scenario's die zijn gedefinieerd door de regelgever, betreft het 'klimatrisico'.

Klimatrisico bevat twee belangrijke aspecten:

- het risico met betrekking tot de overgang van 'oude' naar duurzame energiebronnen (transitierisico), wat kan resulteren in gestrande activa, bijvoorbeeld stroomcentrales op basis van kolen die vroeger dan verwacht moeten sluiten;
- het risico in verband met de klimaatverandering zelf, wat fysieke schade zou kunnen berokkenen (fysiek risico), bijvoorbeeld de stijging van de zeespiegel als gevolg van extreme weersomstandigheden.

Aangezien duurzaamheidsoverwegingen binnen de leenprocessen van Triodos Bank een uitgangspunt vormen, zijn de overgangrisico's binnen de kredietportefeuille minimaal. De leningen van Triodos Bank waren altijd al gericht op het

financieren van ondernemingen die reeds bijdragen aan een koolstofarme toekomst.

De portefeuille van Triodos Bank kan wel invloed ondervinden van de fysieke risico's van klimaatverandering. Wat betreft fysieke risico's kunnen stormen, overstromingen en droogte als gevolg van klimaatverandering effect hebben op de activa. Triodos Bank heeft echter geen activa die zij als specifiek kwetsbaar voor deze fysieke risico's beoordeelt. Op lange termijn kan de impact op de weersomstandigheden wel effect hebben op de opwekking van duurzame energie (zoals wind- en zonne-energie). Er zijn echter geen betrouwbare voorspellingen dat dit daadwerkelijk zal gebeuren en het is onwaarschijnlijk dat dit binnen de looptijd van de huidige portefeuille een uitwerking zal hebben op de activa in de portefeuille van de bank.

Toch verricht Triodos Bank jaarlijkse stresstesten, die rekening houden met extreme maar niettemin denkbare scenario's. Bij het afbakenen van dergelijke scenario's wordt ook beoordeeld of extreme weersomstandigheden effect kunnen hebben op het herstellingsvermogen van de bank, uitgaande van een tijdsspanne van drie jaar. Op dit moment is de uitkomst hiervan dat het zeer onwaarschijnlijk is dat dergelijke weersomstandigheden binnen deze tijdsspanne een wezenlijk effect hebben.

Omdat deze risico's op lange termijn een vergaande impact kunnen hebben op de samenleving als geheel, is Triodos Bank tot slot van mening dat de samenleving en de bankensector structuren moeten creëren om de financiering van niet-duurzame activa drastisch te verminderen en te minimaliseren.

Een volledig geïntegreerd risicomanagementverslag geeft inzicht in het risicoprofiel van Triodos Bank in relatie tot de risicobereidheid. Het verslag is een belangrijk monitoringsinstrument voor het risicoprofiel van Triodos Bank, geeft inzicht in specifieke risicothema's en biedt een integraal beeld van de risico's per businessunit. Dit verslag wordt elk kwartaal opgesteld en besproken met de Audit & Risk Committee van de Raad van Commissarissen.

Op groepsniveau zijn diverse risicocommissies actief die zich elk met een specifiek risicogebied bezighouden. De Asset & Liability Committee, die maandelijks vergadert, is verantwoordelijk voor het beoordelen en monitoren van de risico's in verband met het marktrisico, het renterisico, het liquiditeitsrisico, het valutarisico en het kapitaalbeheer. De Non-Financial Risk Committee, die eveneens maandelijks bijeenkomt, monitort en bespreekt de ontwikkeling van het niet-financiële risicoprofiel van Triodos Bank om te bepalen of de operationele en compliancerisico's in lijn zijn en blijven met de niet-financiële risicobereidheid.

De Enterprise Risk Committee van Triodos Bank houdt zich in opdracht van de Raad van Bestuur bezig met het doen van voorstellen omtrent de risicobereidheid, het monitoren van het werkelijke risicoprofiel afgezet tegen deze risicobereidheid, het doen van voorstellen omtrent de kapitaal- en liquiditeitsniveaus en het bespreken van alle bedrijfsrisico's en inperkende maatregelen.

De Credit Risk Committee speelt een belangrijke rol bij het beoordelen van het risico van nieuwe leningen en het monitoren van het kredietrisico van de kredietportefeuille als geheel. De beoordeling van het kredietrisico van de afzonderlijke leningen is primair de verantwoordelijkheid van de lokale bankenheden, die immers verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse activiteiten. De centrale risicofunctie is verantwoordelijk voor het bepalen van de normen, het goedkeuren van grote kredieten en het monitoren van het kredietrisico en het concentratierisico van de kredietportefeuille van Triodos Bank als geheel.

De belangrijkste risico's in verband met de strategie van Triodos Bank staan beschreven in het hoofdstuk 'Risk Management' in onze Engelstalige jaarrekening (Annual Accounts). Hier wordt ook een beschrijving gegeven van de opzet en werking van de interne risicomanagement- en beheersingssystemen voor de belangrijkste risico's gedurende het afgelopen boekjaar.

In verband met de voortdurende groei van de onderneming is besloten tot een periodieke beoordeling van de interne organisaties en de vereisten inzake governance. Naar aanleiding van nieuwe regelgeving waren (ook) diverse aanvullende analyses, risicobeoordelingen en wijzigingen van systemen en procedures vereist.

Kapitaal- en liquiditeitsvereisten

Regelgeving is er steeds meer op gericht om banken veerkrachtiger te maken door hun solvabiliteit te versterken en strenge liquiditeitsvereisten op te leggen, zoals de eisen die worden ontwikkeld door het Basel Committee on Banking Supervision. Op basis van de meest actuele informatie voldoet Triodos Bank al aan de kapitaal- en liquiditeitsvereisten die vanaf 2019 wettelijk van kracht werden en die zijn vastgelegd in Basel III. Daarnaast verwacht Triodos Bank dat de meest recente wijzigingsvoorstellen voor deze regelgeving (het EU-risicoreductiepakket en de Basel III-afroning van post-crisishervormingen) gezamenlijk in beperkte mate verlichting zullen bieden voor het vereiste kapitaal van Triodos Bank.

De kapitaalstrategie van Triodos Bank is om een stevig gekapitaliseerde bank te zijn. Het belang van deze strategische doelstelling is alleen maar toegenomen met de komst van nieuwe regelgeving die erop is gericht om in de nasleep van de financiële crisis de kapitaalbuffers van alle banken te versterken. Triodos Bank streeft naar een Common Equity Tier 1 ratio van ten minste 16%. Dit is ruim boven het economisch kapitaal dat volgens onze eigen berekeningen nodig is om een gezond en veilig risicoprofiel te garanderen. Zowel de kwaliteit van het kapitaal als de solvabiliteitsratio is van belang. De solvabiliteit van Triodos Bank is vrijwel geheel afkomstig van 'common equity', oftewel gewone aandelen. Economisch kapitaal is het bedrag aan risicokapitaal dat wordt aangehouden om eventuele moeilijkheden, zoals markt- of kredietrisico's, het hoofd te bieden. Het economisch kapitaal wordt periodiek berekend en ondersteunt de visie van Triodos Bank op haar kapitaaltoereikendheid. Deze

visie wordt opgesteld ten behoeve van het jaarlijkse interne proces voor de beoordeling van de kapitaaltoereikendheid (ICAAP), waarop De Nederlandsche Bank toezicht houdt.

Triodos Bank heeft in 2019 met succes kapitaal aangetrokken ten bedrage van EUR 54 miljoen. De Tier 1 kernkapitaal (CET1) ratio is gestegen met 0,4% van 17,5% ultimo 2018 tot 17,9% ultimo 2019. Dit cijfer ligt ruim boven het regelgevingsvereiste.

De liquiditeitsportefeuille is gedurende 2019 in beperkte mate toegenomen en de liquiditeitspositie van Triodos bank is nog altijd solide. Het is ons beleid om een gezonde liquiditeitsbuffer aan te houden en liquiditeiten te beleggen in zeer liquide activa en/of activa die ingaande kasstromen genereren in de landen waar wij bankeenheden hebben. In Nederland hebben we het liquiditeitoverschot belegd in (groene) obligaties van de Nederlandse staat, overheidsinstellingen en banken, leningen aan gemeenten en deposito's bij commerciële banken en bij DNB. In België hebben we het overschot vooral belegd in obligaties van de Belgische staat en regionale overheden. In Spanje hebben we het liquiditeitoverschot belegd in obligaties van de Spaanse staat en regionale overheden, Spaanse regio's en overheidsinstellingen en in deposito's bij zowel commerciële banken als bij de Spaanse centrale bank. In het Verenigd Koninkrijk hebben we het overschot belegd in obligaties van de Britse staat en in deposito's bij commerciële banken en de Bank of England. In Duitsland hebben we het overschot geplaatst bij commerciële banken en de Duitse Centrale Bank. Als gevolg van het expansieve monetaire beleid van de ECB, met name het opkoopprogramma voor activa, is het rendement op obligaties van overheden en andere tegenpartijen met een hoge kredietwaardigheid fors gedaald, vaak tot onder de -0,50%. Om die reden is het profiel van de liquiditeitsbuffer in de loop van 2019 gewijzigd. De obligatieportefeuille nam met bijna 19% af omdat obligaties die vervielen veelal bij de Europese Centrale Bank werden geplaatst. De Liquidity Coverage Ratio (LCR) en de Net Stable Funding Ratio (NSFR) liggen beide ruim boven de

minimumvereisten van Basel III. Nader gedetailleerde informatie over de risicobenadering van Triodos Bank kunt u vinden in de jaarrekening.

In-controlverklaring

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opzetten, implementeren en onderhouden van een adequaat systeem voor interne beheersing met betrekking tot de financiële verslaggeving. De financiële verslaggeving is het resultaat van een gestructureerd proces dat door diverse functies en eenheden onder leiding en toezicht van het financieel management van Triodos Bank wordt uitgevoerd.

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de risicomanagement- en compliancefunctie. De risicomanagementfunctie werkt samen met het management om risicobeleidsregels en -procedures te ontwikkelen en uit te voeren met betrekking tot het vaststellen, meten, beoordelen, beperken en monitoren van de financiële en niet-financiële risico's. De compliancefunctie speelt een sleutelrol bij het toezicht op de naleving van de externe regels, regelgeving en interne beleidsregels door Triodos Bank. Het adequaat functioneren van de risicomanagement- en compliancefunctie als onderdeel van het interne beheersingssysteem wordt regelmatig besproken met het Audit & Risk Committee. Dit wordt daarnaast ondersteund door de bedrijfscultuur van Triodos Bank, die een belangrijk onderdeel van onze zachte beheersmaatregelen vormt.

De interne auditfunctie van Triodos Bank biedt onafhankelijke en objectieve zekerheid met betrekking tot de corporate governance, interne beheersmaatregelen, compliance en risicomanagementsystemen van Triodos Bank. De Raad van Bestuur is, onder toezicht van de Raad van Commissarissen en het Audit & Risk Committee, verantwoordelijk voor het vaststellen van de algehele interne auditwerkzaamheden en het toezicht op de integriteit van deze systemen.

Het raamwerk voor het risicomanagement vormt de basis voor een proces ten behoeve van de opstelling van de in-controlverklaring. Triodos Bank opereert in een snel veranderende omgeving. Dit vraagt om regelmatige upgrades van het controleraamwerk.

De risicomanagement en -beheersingssysteem verschaffen een redelijke maar geen absolute mate van zekerheid inzake de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving en de opstelling en getrouwe weergave van de jaarrekening van Triodos Bank.

Het verslag van de Raad van Bestuur biedt inzicht in het functioneren van de interne controlemaatregelen en de compliance- en risicomanagementsystemen.

Compliance en integriteit

Triodos Bank hanteert interne beleidsregels en procedures om te waarborgen dat de bedrijfsvoering voldoet aan relevante wet- en regelgeving met betrekking tot klanten en zakelijke partners. Daarnaast oefent de afdeling Compliance onafhankelijk toezicht uit door te monitoren in welke mate Triodos Bank haar eigen regels en procedures naleeft. De externe aspecten van de afdeling Compliance betreffen voornamelijk de procedures rond het accepteren van nieuwe klanten, het monitoren van financiële transacties en het voorkomen van witwassen. De interne aspecten betreffen voornamelijk het controleren van privétransacties van medewerkers, het voorkomen en zo nodig op transparante wijze beheersen van tegenstrijdige belangen, het afschermen van vertrouwelijke informatie, en het onder de aandacht brengen en houden van bijvoorbeeld financiële regelgeving, compliance-procedures en anti-fraude- en anti-corruptiemaatregelen.

Triodos Bank beschikt over een Europees complianceteam, dat onder leiding staat van een centraal team op groepsniveau. In iedere eenheid van de bank zijn Compliance Officers benoemd met een functionele rapportagelijnen naar de centrale compliance-afdeling. Triodos Bank heeft een Group Data Protection Officer aangesteld, die de naleving

van de algemene verordening gegevensbescherming bijhoudt. De Directeur Compliance rapporteert aan de Raad van Bestuur en heeft een escalatielijn naar de voorzitter van het Audit & Risk Committee, die zo de onafhankelijkheid van de risicobeheersingsfunctie waarborgt.

Triodos Bank wil tegemoetkomen aan de belangen van al haar stakeholders, waaronder de samenleving, door actief haar rol te vervullen als poortwachter binnen het financiële stelsel en door zich te weer te stellen tegen witwassen en de financiering van terrorisme. De bank maakt in dit opzicht gebruik van diverse procedures en maatregelen.

In 2018 heeft DNB een thematisch, sectorbreed onderzoek verricht onder Nederlandse banken. Dit onderzoek was gericht op de maatregelen die banken hadden genomen ter voorkoming van witwassen en de financiering van terrorisme. Naar aanleiding van dit onderzoek concludeerde DNB dat Triodos Bank betere maatregelen moet doorvoeren met betrekking tot klantenonderzoeksprocedures en het toezicht

op klantentransacties. Op 6 maart 2019 heeft DNB Triodos Bank N.V. een formele aanwijzing gegeven om de tekortkomingen in de naleving van de wettelijke bepalingen inzake de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme, alsook de wetgeving op het financiële toezicht. Triodos Bank heeft deze aanwijzing geaccepteerd en is momenteel bezig met het doorvoeren van beperkende maatregelen.

Triodos Bank is niet betrokken geweest bij overige gerechtelijke procedures of verdere sancties van materieel belang in verband met overtreding van wet- of regelgeving op het gebied van financieel toezicht, corruptie, reclame-uitingen, mededinging, gegevensbescherming of productaansprakelijkheid.

Duurzaamheidsbeleid

Aandacht voor duurzaamheid is in alle activiteiten van Triodos Bank terug te vinden en vormt een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering. Bij alle beslissingen die de bank in het kader van haar

dagelijkse bedrijfsactiviteiten neemt, worden de maatschappelijke en milieuaspecten meegewogen. Daarom heeft Triodos Bank geen aparte afdeling die zich voortdurend bezighoudt met duurzaamheid of maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Triodos Bank hanteert specifieke criteria om de duurzaamheid van producten en diensten te waarborgen. De bank hanteert zowel positieve criteria (om te garanderen dat zij actief het goede doet) als negatieve uitsluitingscriteria (om te garanderen dat zij geen schade aanricht). De negatieve criteria sluiten leningen of beleggingen uit in sectoren of in activiteiten die schadelijk zijn voor de samenleving. Met behulp van de positieve criteria worden koplopers geïdentificeerd en gestimuleerd om bij te dragen aan een duurzame samenleving. Deze criteria worden twee keer per jaar getoetst en eventueel aangepast. Daarnaast heeft Triodos Bank duurzaamheidsprincipes voor haar interne organisatie geformuleerd. Deze zijn onderdeel van de Business Principles van Triodos Bank. Alle genoemde duurzaamheidscriteria zijn terug te vinden op onze website.